

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Foi'a acésta eșe tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescă
in tóte dílele.

Pretiniul pentru Ostrungariá: pre anu
8 fl. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fl. pre unu tri-
laniu 2 fl. éra pentru Strainatate:
pre anu 10 fl. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.
pre unu trilaniu 2 fl. 50 er. in v. a.
Unu exempliaru costa 15 cr.

Tóte siodianie si banji de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunis diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescă en 7 cr. do
linia, si 30 cr. laese timbrale.

Epigrame.

Càtra guverniulu magiaru.

Voiti respectu si cinsti sà-aveti dela popore?
Voiti, ca „bunu guverniu,” sà fiti totu laudati?
Ei bine; dar' sà-o sciti, cà-e uniculu lécu sub sôre,
Ca mai 'nainte insi've voi sà ve 'nfrenati,
Si sà ve guvernati,
Gonoiulu sà vi-lu maturati, —
Si-a-poi, ca si barbati curati,
Sà ve-apucati,
Pre altii ca sà guvernati!

La mórt ea junelui profesore supl. de a V.
clase in protogimnasiulu de statu d'in Bud'a,

Simeone Tom'a.

— Epigrama si epitafiu. —

Éca: abia-ai inceputu, ca sà dascalesci tu pre altii.
Sà mórt ea ah! pre tine mi te-a dascalitu!

Càtra o dama visionaria.

Dici, cà va sà abandoni Ungari'a pentru veci'a,
Si pe strainu pamentu tu va sà mergi in curendu,
Er' de motive ni dai, cà estu locu e pucinu pentru tine,
Si-ómenii ti-su uritosi, prosti si de classea de
diosu. . . . —
— Ai direptate, dicu Dieu, cà-ci pentru capriciele tale
E pré micu estu locu, unde-acum' toti te cunoscu!

Càtra unu cartitoriu.

Ori càte 'n lume tóte si pre toti ii cartesci.
— Da da, cà numai ciufulu sci, lumea-a ciufuli! . . .

Gur'a Satului in diet'a ungariei.

Siedint'a de la 17. Fauru st. n. a. e.

II.

Latiendu-se mintiunis'a fama, că diet'a Ungariei in scurtu timp se va disolvá, si astu-feliu tóta comedii'a constitutiunala ungurésca se va fini, — me grabescu a relatá publicului meu despre tóte, si a aretá, că nu-i neci unu semnu de pericolu, ci d'in contra, tóte trebile mergu — ca pe atia, — si că eu multu stau mai bine actiele ungurilor, decât să li fia frica de ceva schimbare. —

Deci lasu sà urmedie mai la vale decurgerea unei siedintie mai noué, si unica in felul seu.

Siedint'a de la 17. Fauru se descuria hăptu la 10 césornice, nainte de fóme, fiindu toti de facia acei'a carii a fostu de facia, — afora de cei ce cucuiau, de cei ce faceau curte la casseritiele d'in bufetu, si in fine, afora de cei ce fumau pr'in ambite. — In data la inceputu *Lazaru Costicu* si-baga man'a in busunariu, si scôte o euthia imbiandu pre ministrul de interne. Ministrul eugetandu, că e burnotu, primi cu placere, dar' abié trase douse trei, incepù sà stranute, la ce toti mamelucii se ridicara, si-i poftira „sà-i fia spre bine!“

Cuth'a lui Costicu contine paprica ungurésca. —

Bietulu nasu alu dlui ministru, se facu èatu unu crastavete coptu. Gróznicelul stranutatu aduse pre ministru in deliriu, si in ast'a noua stare, marelle barbatu, se radică pre més'a ministeriala si incepù a declamá la poesii unguresci, facute de poeti de origine serba, jidovésca si neintiésca, poesii totu despre stéguri si colorile unguresci. —

Sà diet'a lu-ascultá en gur'a cascata. —

Apoi trecu la prosa dicendo: Ugy van! eu am poruncit sà se casseze tòte flamurile, carii nu suntu unguresci, — am datu dejà ordinu, ca neguiaitori si nu cuteze a vinde marfe de alte colori, decàtu numai de colorile rosii albu si verde, si care se va prinde, ca nu s'a supusu ordinatiunei mele, de locu sà fia spandiuratu de limba. — ma am datu ordinu, ca sà se facea o panza mare de tricoloru ungurescu, care sà se intinda preste tòta tiér'a ungurésca, fiindu ca ceriulu e venetu si deci de colóre veneta, colóre romanésca, ér' lun'a si sôrele sà se coloreze séu cu verde, séu cu rosii ungurescu. (helyes, aplause)

Legea de natiunalitate n'am s'o respectediu, ca sum unguru (aplause) si ea nu dà dreptu la nime sà-si pôta face stéguri, inca neci la copii, si neci a portá alte colori, decàtu unguresci! — Sà li para bine, la pancioveni, ca nu li-am datu si cète-vr'o dôue dieci si cinci de betie (voci: asfè ar' fi trebuitu). — Vi s'a mai spusu de multe ori, ca rom. n'au aici neci unu dreptu, decàtu sà ni totu daie bani si eatane, sà rebde ca oile tòte, fore de a dice in contra vr'unu cuventu, — sà sciti dara de nou, ca nu cunoscu, n'am cunoscutu, si dora nu voju cunósce in veciu, alta flamura si colóre, de cátu cea ungurésca (aplause d'in tòte partile.)

Svetozaru Mileticiu (standu langa tribuna.) Bine, bine, — o sà dati voi de draculu acus'a — ca s'a dusu Ondrasiu la principalulu nostru, (strigari si sbieraturi gróznice: Ki vele, tolvaj, bujtagatò, emisarius, — ungurii incepua se strimbâ si a scôte limbele de unu cotu) — nu va fi ast'a totu asiè — veti chiamá voi éra pre muscali, a-poi ve va jocá elu (Enye szemtelen, hohohu, helyre, le vele, prindeti-lu de urechi, afora cu elu, dupa o óra sgomotulu se liniscecesce.)

L. Costiciu: Frumosu a vorbitu dlu ministru, i-am admirat si eu oratori'a — mi pare bine, ca si DVóstra incepeli a gravitá acuma c'atra Russi'a — sà vi cetescu c'ate-va pasagie d'in „Peregrinariulu la Moscov'a“? — este chiar editiune noua, amplificata (voci: ast'a este nerusinare, tulaiu, tulaiu, fel kel akasztani, pfui, bebebe, unii d'intre deachisti se descultia si incepua a svirli cu cismele in Costiciu si Mileticiu — se incepe o ploia de cisme si tipici, lupt'a tiene mai o óra)

L. Costiciu (continua) Asìè dara éta ve dechiaru, ca de adi si eu vreu sà fiu honvidu (voci: dati-i glontiu, hotiului, sgomotulu éra incepe si continua pana nu se scóala)

C. Tis'a: Nobile casa, cavalerescu parlamentu, numai si numai ungurescu! Impertinenti'a nimer-niciloru acestor'a (arata spre deputatii natiunalii) m'a scosu si pre mine d'in bland'a si democrat'a mea natura, si a superatu reu animile Nóstre (deputati de ungurii incepua cu totii aplange) — poruncecescu deci lui Mileticiu, ca indata sà se puie in genunchi si sà se roge de iertare. (helyes, aplause) Noi democratii si adeveratii patrioti, — nu democrat falsi cum suntu ei, — ómeni culti si avuti — nu potemu concede, ca nesce hoti si parlamenti-csöcselék-curi (romanesce nu se pote traduce, ca nu ni limb'a inca asiè de fina) nesce vendiatori de patria, nesce tradatorii, sà ni traga la respondere (Asiè e. — Cser-

natoni striga: „afore cu acei szemtelen, bitang, seho nai, ringyrongy, szette vette népe“ — ér' cuvinte unguresci si parlamentarie, netraductibile — ceialalti: asiè e, éljen, haljuk)

C. Tis'a: (continuandu intre aplause) Dovedindu deci, cátu de matura este natiunnea magiara de viéti'a constitutiunala, spre asigurarea peiloru nóstre de cane, si ca sà aratamu lumei civilisate, cátu suntemu noi de drepti si de culti — propunu, ca de acuma na-inte, sà nu concedem la neci unu strainu, sà intre in diet'a nóstra, numai cu sgarda pe gura — séu ca mamelueu (éljen, helyes, aplause si bucuria generala)

M. Besianu: Adorati stapani si binefacatori ai nostrii! In numele ortaciloru meu, iertati-mi sà vi prémarescu si sà ve cantu unu alilu'a — ca sà nu ve uitati neci voi de noi la impertisrea svarmitureloru. Noi inca dorim si conlucramu d'in tòte poterile nóstre, ca sà ve ajungeti nobilele Vóstre scopuri (Eljen, helyes, ez aztán a hazafi)

Dupa aceste fiindu deputatii flamandi, rogara pre presiedintele, ca sà incuiie siedinti'a — ce s'a intemplatu.

Gur'a Satului.

Corespondintie.

Szátú-máre, in lună posztuluj,
anul seracsijéj. —

Preá Csinsztita Gúrá Szátuluj!

Auzind ke Domnyiá Tá áj on ujság tyizstán rumuneszk, si ke D. Tá tye érdeklujestý táré gye sórsul tuturor rumunyiloru, si ase si gye ál nosztru, — máj gye pártye auzind, ke icz plácse sze styij tótye huncu-cságurile, cse sze intempla, pé lá noj, — jó ká lilerá-tus rumuneszku si décs kunoszkátor si gye kércz rumunésty, styijind binye limbá nosztru, — dáké vij avé szüksig gye minye, — mé kötelezlujészk ácz szkrie rendesen, si a tye incunoscscinczá deszpre tótye cse sze fácsse pe la noj. —

Asá dáre me si grebyszk ká sze icz szkriu keté cseva. —

Mingyenás pe la kezgyety trébuje szecz szpun, ke lá noj uralkodlujescse on egyetirtis, gye káre nu szau máj vezut, gye kind je magyar világulu esztá nou — si prekum áj putut vegye gyin ujságurile csele rumunésty, si pótyle si gyin numerul előfizetéjilor Dumnyi Tále, noj de kérdésurile náczinale nye táré érdeklujim. Akár ungye gyij ducse, pe tót lokul vij áflá bibliotécs plinye ku kércz rumunésty, például: verszuri de Petőfi si Csokonay, regényuri de Jókay si Jozsika, historiá rumunyiloru de F. Kóos, szkrierile lui Táncsics, si álte kércz bune si hazafiose.

Mulcz gyintre lelkészsi nostyi, ásá szunt gye diühös rumunyj, inkit gye multyeori au ásá bátorság, gye pe ulicze a beszedná rumunesce inke nu li rúsinye.

Flind noj in multye lokuri in többsig máre, gye kitye ori vrem sze facsem cseva, totgyeuná fácssem szövetség ku ungurii.

Néhányan gyintre domnyi nosztyi invezcáz, prekum si nemely tyiszturi de la vármezsie, ásá gye tare sze in-

grizseszk gye noj, inkit dake sze intelneszk ku noj, sze fák a nu nye kunostye. —

Pe lá noj, szpre csél máj máre fájdalom ál nosztru száu hireszluit, ke magyarvilágú sze apropije ketre fel-fordulás, si ápoi vá fi pácse gye konstitucionalis életul nosztru. — Váj szerács de noj, cse vom putye facse fere körteskedésuri, csinye nyi vá szekerezlelji pe ámul ve-nyitorí — kuj vom putye vingye szavazásurile nösztre de akumá naintye. Fii bun Gurá Szátuluj bácsi, be-szedujescse ku képviseléjű nostyii, sze nu lesze, sze vinye járe nyámczu, ke noj szuntém tare alegeduicz ku sztárjá de ákumá. si nu máj ohajtujim, sze nyi máj fije álczi feljebbvaloj, gye kit numáj tót unguri sze nye partye gye nász.

Deszpre cseleláltye máj pe lárg in tudositásul gye munye.

*Si pene atuncse remen cu tyisztelety ál D. Tale
alászolgája*

Árpád Szatmáry de Szatmár
rumun duhés.

Lui B-si-A-nu

— In semnu de multiumire sì devotamentu pentru vorbirea d'in urma tienuta in diet'a ungariei. —

O! Bésáné! inc'odata
Dintii ti-i-ai aretatú. —
Pr'in vorbirea-ti minunata
Intrecusí pre Herostatu . . .

Bine-ai dísu: sá finu pe pace,
La dárlye totu supusú, —
Cá numai asie li place
La cei, caroru — ne vendusú.

Inca numai o vorbire,
Ca acést'a, ce-ai tienutu,
Sí-o sá-ajungi cu inlessire
La Bud'a — in institutu! . . .

Patriotulu teu.

Déca și Atunci.

Déca Pist'a ar' avé bani, precum n'are barbati politici sì de specialitate,

Atunci desiguru n'ar' portá pantalon si cilindru, sì neci nu s'ar ingrozí asie multu, pentru că se muta Curtea d'in Bud'a la Vien'a.

Déca suntu drepte, cele ce scriu diuarile stingaciloru despre guvernamentali, sì diuarile guvernamentali despre stangaci,

Atunci nu sciu cine ar' meritá mai cu dreptu epitele cu cari ni tractéza Csernatoni sì altii de calibrulu lui — sì cine ar' meritá mai cu dreptu --- temnitiele de la Vatiu.

Déca ungrui nu ne-ar' fi incelatu atàtu de neumanu sì atàtu de multeori,

Atunci pôte, cà li-amu crede, sì ne-ar mai pote pacali.

Déca ar' merge trebile totu asie, precum au mersu de vr'o càti-va ani,

Atunci pôte cà ar' fi bine de multi sburdati sì magari.

Déca s'ar' astă cine-va, care sà scia rabdá atàta rusine, càta s'a pusu pre cei ce conduce trebile Asociatiunei aradane,

Atunci pôte cà s'ar alege ceva de caus'a asociatiunei aradane.

Déca unii barbati ai nostrii n'ar' abusá sì nu ar' fi abusatú asie de multe ori de increderea ce s'a pusu in dinsii,

Atunci Gur'a Satului n'ar fi fostu constrinsu ai sbiciu pentru faptele loru.

Déca Gur'a Satului ar' avé atàti'a prenumeranti platilori, càti ar' poté sà aibe, séu celu pucinu atàti'a, càti cetitori,

Atunci n'ar' avé deficitu asiè de mare, pre cătu intr'adeveru are.

Anecdote.

(D'in fisica.) *Invetiatoirulu*: „Spune-mi, fetulu meu Nicolae, carii suntu insusirile caldurei? —

Invetiecelulu: „Caldur'a intinde corporile, ér' frigulu le constringe.“ —

Invetiatoirulu: Spunc-mi unu exemplu?

Invetiecelulu: Vér'a dilele suntu lungi, ér' érn'a scurte. —

(La esamenu.) *Esaminatoriulu*: „Spune-mi, dle candidatu, carii suntu cei mai ilustri barbati ai istoriei?“

Esaminatulu: „D'in statulu militariu Napoleon I., d'in statulu civilu Christosu.“ —

— Ce mai faci unchiule?

— Dóra vedi, cà togmescu chronometrulu.

— Sí-a-poi pentru ce?

— Pentru-cà arata a fi timpu reu, mie inse mi-trebie timpu bunu, cà mane asiò voi sà aru.

Pretorele A. erá cunoscutu pr'in totu cerculu seu de omu cu frumosa sciuntia, dar' pe langa acest'a insusire, erá totu odata sì omulu celu mai slutu in cercu.

Innoptandu odata in un'a d'in calatoriile sale, s'a dusu la unu amicu vechiu alu seu, care se asiediase tocmai la cina, cu femeia'si copii sei.

A fu primitu fórte amicabilu de càtra amiculu seu.

Copii cei mici, dupa cum li datin'a copiiloru, erau nepacinici la mésa, la ce mum'a i admonia cu urmatórele cuvinte:

— Fi-ți in pace, cà-ci altu-cumu vedeti pre *badea astu-frumosu*, se va mania pre voi.

Audiendu aceste dlu A. se planse domnei dîcendu, cà elu n'a meritatu acésta pacalitura.

— D'a-poi cà domnule A. — sè scusà femeia'si, — neci nu amu intielesu eu asie, numai scfi, déca-su copii nepacinici, apoi trebuie sà-i *sparii cu ceva*.

— Domnule capitanu! — intrebà tiganulu pre comandantele, pecandu fluerau glontiale d'in tunuri mai desu, d'in taber'a inimicului -- arata-mi mie, care-e inimiculu meu?

— Ce vrei tu cu elu? intrebà capitanulu.

— Tare asiu voi sà me impacu cu elu.

— A-poi cà petiorulu dreptu de la calulu teu, e vatematu, — disé plugariulu tiganului in tergu.

— Nui mirare, cà-ci totu pe acel'a a umblatu bictulu de elu.

— Tu ai furat calul acesta mai tigane? diceau odata nesce cumparatori in tergulu de cai, prindiendo calul tiganului de capestrui.

— Ce? se scusă tiganul — calu furat? a hest'a? No stati pe locu, că indata vi aducu eu de peru pre blasphematu ahel'a, de la care l'amu cumperatu.

Si cu aceste cuvinte porni tiganul la sanatos'a, si ceia dora si acuma asculta pre tiganu, care a scapatu ne purecatu.

TAND'A SI MAND'A.

T. Nu-i semnu bunu pentru stapanii silei, frate Mando, mi frica, că de ce me temu, nu mi-a trece. —

M. Mare fantastu poti fi situ, pare că tu esti celu patit, dela alegerea de episcopu d'in Aradu, de tu vrei să prorocesci semne rele pentru domnii de la potere, carii s'au consolidatasi de tare, incătu neci cu mitralesele honvediloru nu i-ai potea restorná. — Spune-mi de unde deduci tu presemnele rele? —

T. Dela votarea projectului de lege in privintia calei ferate ostice cu majoritate de unu-pre-dieci voturi; caderea deachistiloru in Caransiebesiu, Beseric'a-alba si Panciov'a, precum si nou'a aparitiune a lui „Pauloviciu“ unui nou amfibiu, suntu ne contestavore presemne rele si omisone. —

M. Hm! dupa tipicu mai vorbesci, — dar' uiti, că sunt si altele — matca a datu peste unda. —

T. Ore cine va plati deficitulu celu mare de contributine de 117 milioane?

M. Desigur canteciele si baletistele de la teatre matiu, ung d'in Pesce.

T. Mei Mando, dar' ce ti-a mai plesnitu pr'in capu de ridi asié cu hohotu acumu in timpulu nacasuriloru?!

M. Hei, dar' cine n'a ride, candu unu domnu mare, Slagabirelu d'in cerc. Chimisiului (Carasiu) a ajuns Schneider!

T. Ce, poate si-a papatu bunulu, ce a posiediutu in comun'a G.?

M. Na, in cătro o mai iai si tu! — si déca s'a si intemplatu asié, ce mai luceru! — e mod'a adi a face căte unu „krach“ micu, ca vienezii, — eu inse rîdu, că Dsa s'a facutu Sibeu (croitoriu)

T. Slagabireu si croitoriu? nu te pricepu. —

M. Asculta: - Kiszireii com. (cordanii, caprarii) d'in cerc. Chimisiului remaneau in peile góle, déca marinimositatea sa nu se indurá a aduná banii de la comună si a schneidari burcile loru, de asta data bucat'a cu 11 fl. 50 cr. nu că pana aci cu 10 fl. cunu schneidareau juduii comunali!

T. Hm! hm! Acum'a mi se lumina mintea, — pricepu si vedu, că Maria sa, a facutu aci cat'a „Geschäft“!!!

T. Cunosci tu, seu auditu-ai tu vr'o data despre pop'a Niculae Suciu, d'in Vulpescu, adi luminatoriu intr'o comună, pe campulu panei?

M. Cel'a care n'a capetatu singili'a, pana n'a luat de preutesa, pre servitoria fia-iertatului S. . . . ?

T. Da, da, acel'a!

M. Apoi ce-i cu elu?

T. De elu e bine, dar' e reu, de ce ce su-pedepiti cu elu.

M. Cum asié?

T. D'apoi de candu l'oru facutu popa, inca nime nu l'a vediutu trédiu, si are nesce metoduri noue, si a nume: si-aprinde pip'a in biserică, botéza vitie, se scalda in pariu cu ornamentele besericcesci, si cu busuioculu svirle dupa cani, si alte asemene.

M. Si ce dice consistoriul d'in Sibii la tóte aceste?

T. Face din umeri.

T. Spune-mi, Mando, ce mai face consistoriul d'in Sibii?

M. D'apoi din 1 sept. a. tre, totu primeșce la tineri in teologia, de nu mai incapă in seminaru.

T. Si sub ce conditinne?

M. Sub ueci o conditinne — de căd ea respectivii sa aibe bani de ajunsu. . .

T. D'apoi cu qualificatiune?

M. — Ce intrebare, seii tu bine, că adi bani supliesc orice qualificatiune.

T. Astă daca e speranta că-o să avem un cleru luminitu si cultu?

M. De va continua consistoriul totu astă — a-poi — da.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Da tu, nimernica, pe unde ai umblat de atât'a vreme de candu nu te mai arati pe la noi?

F. O! lasa-me, soro draga, că-su tare ingrijita

T. Ce? dora n'ai fostu si tu prin tiér'a musicală, să-ti capeti vr'unu eurmacher?

F. Ba fostu, Dieu io! — si inca si mai departe.

T. Si ce-ai cautat pe acolo?

F. Am fostu să cumparu sapunu, cu care să potu spelă rusinea ce ni facă mai adăuna-di multu de Bésán — si n'am aflatu nicairi.

T. A-poi in fine vomu avé si noi unu manualu, din care vomu pote invetiá multa curtoasă si cuvinte alese — pentru salone si locuri publice.

F. Ab! dora va apăré vr'unu „Galantom“ său „limb'a florilor“ si in limb'a noastră?

T. Da, chiaru acuma e sub tiparin, meu asemene opu, compusu de Csernatoni. —

F. Ei déca acel'a va fi ungureanu.

T. Nu face nemiciu — s'oru mai astă inca tineri rom, cari vor traduce pentru bani si de aceste, pre cum au mai tradus si altele. . .

Gur'a Sacului.

„Intra verde padurice“, — si me credi, că-i rea, amice; ér „Romântea Siriana“-i foră suelu, si grobiană — altele, — pré bucurosu, — astă nu ni-su de folosu. —

„Od'o caracteristica“ — nu ajunge chiaru nimica. —

„I-noiu totu satirisu“ nu se poate publica, că-i furata si locala, aspra, sclăpă, personala.

„Patitul“, a patit'o

„La mai multi“. Pretiul dinariul nostru pe unu anu costa 8 fl. pe $\frac{1}{4}$ de anu, 4 fl. pe $\frac{1}{4}$ de anu 2 fl.